

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 478. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_309A-txt-shoot-idm11368.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

At beskrive Syvaars-Krigen, vilde ingenlunde lønne Umagen for hvem der kun tager Deel 479i Krige, hvor han kan see Menneskets høiere og ædlere Kræfter kjæmpe, og veed hvem han skal ønske Seieren; thi det klogeste Ønske var upaatvivlelig her, at i Grunden Ingen maatte seire, men Kæmperne fortsætte den blodige Leeg, saalænge til de paa begge Sider, trætte og med braadne Pander, fik Lyst til at holde Fred, og dette Ønske blev nogenlunde opfyldt. Ikke blot Slaget ved Rosbach, men den hele Krig vakde i Europa Foragt for den, engang saa frygtelige, franske Hær, Sverrig, som ogsaa tiltraadte Forbundet mod Preusen, tabde, uden noget Slag, sin hele krigerske Anseelse, Østerrig blev høilig svækket saavel ved sine Seire som Nederlag, og dybt ydmyget i Slagene ved Prag, Leuthen og Torgau, Friederich lærde ikke blot, men dog især, ved Collin og Kunnersdorf, at han baade kunde overvindes og maaskee tilsidst kun finde een Udvei, nemlig Selvmord, og Russerne viiste midt under deres Seire, saavel som da de bleve slagne ved Zorndorf, at de ikke vare nær saa farlige Fjender i Marken som i Husene, og at det kun var Forbindelsen med de andre Magter, de havde at takke for deres Fremskridt. Naar vi til den Lykkevexel, selv disse Vink minde om, føie det uformodenlige Udfald Kampen fik, i det Friederich beholdt alle sine Lande uden en Fodsbreds Afkortning, da seer man vel, at Krigen frembyder et Skuespil, som maa forlyste os, naar vi kan glemme Historiens Sammenhæng og Menneskelivets høiere Betydning; thi at see Kongen i et hidtil ubetydeligt Rige, blot, som det synes, ved medfødt Heltekraft og overlegen Forstand i en saa langvarig Kamp trodse det halve Europas forbundne Magt, og ved sin Standhaftighed tilsidst ligesom aftvinge Skjebnen Agtelse og Bistand, forlyster os altid, og i høiere Grad, jo høiere vi selv sætte Næsen, og jo mere vi ønske at have frie Hænder i Verden. Intet Under altsaa, at man i det attende Aarhundrede over Syvaarskrigen glemde Fortidens største Tildragelser, og satte den preusiske Krigskonstner høit over de gamle Dages Helte, ja glemde aldeles, *hvad* det var, som da Friederich stod forladt af Engelland, berøvet al Udsigt til, selv ved den fordelagtigste Fred, at faae Preusen igjen, og halv forsagt ved Tanken om næste Feldtog, som da pludselig gav ham Spillet vundet. Det var nemlig Keiserinde Elisabeths Død; *1762. thi Carl Peter Ulrich, som nu, under Navn af Peter den Tredie, besteg Thronen, brændte af Begjærlighed efter at vise Friederich sin Beundring og Dannemark sin Overmagt, gav Preusen tilbage, og lod en Deel af sin Hær forene sig med Friederichs. Vel varede Peters Regjering kun sex Maaneder, men hans Gemalinde, Cathrine af Anhalt Zerbst, behøvede Freden og holdt den, og Marie Therese, der alt forhen var forladt af Frankerig, saae sig da nødt til den berømte Fredslutning i Hubertsborg. *1763. Ingen kan sige, hvortil det vilde ført, hvis Friederich 481 var faldet i Kampen, eller havde mistet sine Lande, men, uagtet man kunde fristes til at ønske det, gjør man det dog ikke, thi naar man har mindste Formodning om, hvad Følgen havde blevet, hvis Russerne havde beholdt Preusen, maa man vel dæmpe Fristelsen, især naar man tillige kaster et Blik paa Joseph den Anden, og tænker sig ham, uden den preusiske Modvægt. Havde ogsaa den Strøm der nu kom til at udgaae fra Berlin, ladet sig stemme i sit Løb, da vilde derved det franske Skybrud, i Revolutionen, kun blevet des grueligere, og Ødelæggelsen var da vel blevet grændseløs.